

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

АЛМАШІЙ К.М., БЛИК О.В. ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СПРИЙМАННЯ СВІТУ ЧЕРЕЗ ЖИВОПИС У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	47	БЛИК О.В., ДУДЛА Т.В. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ МАЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБРАЗОТВОРЧИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	86
АЛМАШІЙ Е.В., ТЯГУР А.В. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЛЕПБУКІВ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРИЙОМУ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	49	БЛИК О.В., МАКСИМЕЦЬ В.В. ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВИДАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	89
БАБИНЕЦЬ Д.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	51	БЛИК О.В., МАХЛИНЕЦЬ А.І. ВПЛИВ ЖИВОПИСНИХ ТВОРІВ НА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ.....	91
БАРНА Х.В., ВЕЛИЧКАНИЧ М.В. ПЕРЕДУМОВИ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ	53	БЛИК О.В., ПАНЬКАНИНЕЦЬ Т.С. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОЇ КОГНІТИВНОЇ АКТИВНОСТІ ЧЕРЕЗ НЕТРАДИЦІЙНІ ПРИЙОМИ МАЛЮВАННЯ.....	93
БАРНА Х.В., КОСТЮК М.О. ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	55	БЛИК О.В., РОГАЧ Р.В. ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	96
БАРНА Х.В., ЛУПАК В. ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	57	БЛИК О.В., СКИБА І.В. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР	98
БАРНА Х.В., ОРЯБКО О.Ф. РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗШИРЕННІ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	59	БЛИК О.В., ТОМАШ І.І. ВИЯВЛЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	100
БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО	60	БЛИК О.В., ЧАЙКОВСЬКА К.Р. ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ АСПЕКТІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА УСПІШНІСТЬ ІНТЕГРОВАНИХ УРОКІВ З МУЗИКИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	103
БАСАРАБ В.В., КОРОЛЬ Н.В. ЗАСОБИ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	63	БЛИК О.В., ЧІРІ С.С. ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ПІДВИЩЕННЯ ЇХНІХ НАВИЧОК АНАЛІЗУ ТА ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	105
БАСАРАБ В.В., КУЦИК О.Г. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ	66	БЛИК О.В., ЧІРІ С.С. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ТВОРЧОГО СПРИЙНЯТТЯ НА ПРОЦЕСИ МИСТЕЦЬКОГО ВИРАЖЕННЯ ТА ТВОРЧОСТІ	107
БАРАНОВСЬКА О.В., КЛЕНОВСЬКА В.В., ЛАЛАК Н.В. ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПАРТНЕРСТВА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї	68	БЛИК О.В., ШТЕФАНЬО Ж.М. ВПЛИВ СУЧАСНОГО ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА НА ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ ШКОЛЯРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	110
БЕДЕВЕЛЬСЬКА М.В. РОЛЬ СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	71	БОБАЛЬ Т.І., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ	112
БЕРЕЖНА С.І. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБИСТІСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ.....	72	БОЙКО А.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВІДНОШЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРОБЛЕМ МОДЕЛЮВАННЯ УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	114
БЕСПАЛЬКО В.В., КАРНАКОВА Г.О. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИКОНАВСЬКОМУ АСПЕКТІ... ..	75	БОКША Н.І., АНДРЕЙЧИК М.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ТА У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	117
БЕСПАЛЬКО Л.А., БЛИК О.В. ЗОБРАЖУВАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	78	БОКША Н.І., ГРЕШКО В.В. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНОСТЬ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	119
БЄЛІЧКО А.М., БЛЮК О.Г. ЗАГАЛЬНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ: ПОНЯТТЯ І ПРИЧИНИ	80	БОКША Н.І., ПИЛИПКО К.А. ГУРТКОВА РОБОТА ЯК ФОРМА ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	121
БІГУН Л.І., БЛИК О.В. ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ ТА ВАГОМОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ У СТИМУЛЮВАННІ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	84		

2. Енциклопедія освіти [голов. ред. В. Г. Кремень]. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник Київ: Либідь, 1997. 376 с.
4. Чайка В.М. Основи дидактики: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.
5. Кузьмінський А.І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні: дис. ... доктора педагогічних наук: 13.00.04. К., 2003. 443 с.
6. Уйсімбаева Н. Самоосвітня діяльність майбутнього вчителя: теоретичний аспект. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Сер.: Педагогічні науки. 2014. Вип. 131. С. 204–208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_131_56.
7. Сидорчук Н. Г. Категорійний аналіз поняття «самоосвітня діяльність майбутнього вчителя». Вісник Житомирського педагогічного університету. 1999. № 3. С. 59–63.
8. Батраченко О. В. Самоосвіта педагога-позашкільника. Приклад педагогів Палацу творчості дітей та юнацтва міста Павлограда. Педагогічна майстерня. 2020. № 8. С. 26 – 39.

ПАВЛЮК А.О.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ВЗАЄМОДІЯ БАТЬКІВ І ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК УМОВА СТИМУЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Важливу роль у розвитку та навчанні дитини відіграє співпраця батьків та вчителя. Батьки перші формують уявлення про життя. Сприятливий мікроклімат в сім'ї позитивно впливає на психологічний розвиток дитини. Наші діти – це майбутнє нашої нації. Вони будуть творити далі нашу історію, державу. Вони колись теж будуть тими ж батьками для своїх дітей. Важливу роль відіграє виховання обох батьків, як матері так і батька. Поведінка дорослих, їх вчинки, поведінка є прикладом для наслідування.

Проблему взаємодії батьків та вчителів розглядали низка закордонних та вітчизняних педагогів-практиків, серед яких Л. Артемова [1], В. Ковальчук [2], О. Пінт, В. Сухомлинський [4], О. Савченко та ін. Так, В. Сухомлинський вважав, що виховання особистості має здійснюватися через ланку «школа – сім'я – громадськість». Засновник нового напрямку еволюції особистості людини О. Пінт наголошував, що «...педагогічний союз вчителів і батьків – могутня виховна сила». О. Савченко досліджувала проблему взаємодії вчителя з батьками при реформуванні освітньої галузі. А професорка

соціології американського університету Д. Епштейн ще в 1982 році зазначила залежність якості освіти від взаємодії педагога з батьками.

Взаємодія вчителя та батьків учнів базується на умовах гуманістичної педагогіки, яка:

- орієнтує на вибір та виявлення індивідуально-особистісних інтересів і можливостей суб'єктів педагогічного процесу в навчанні, вихованні та освіті;
- акцентує на пріоритетності сімейного виховання школяра;
- визначає соціальну позицію громадянина;
- позиціонує учня як особистість;
- активізує позитивні відносини учителів та батьків учнів.

Звичайно, освітнє середовище, орієнтоване на розвиток особистості, має передбачати інтереси батьків у досягненні спільної мети сім'ї і школи. В свою чергу вчитель дає знання, контролює освітній процес, допомагає розкрити освітні можливості дитини, відкриває нові таланти та допомагає стимулювати нові інтереси.

Основними формами взаємодії батьків та вчителів можна визначити наступні:

- 1) дні відкритих дверей, коли батьки можуть відвідати школу, познайомитися з вчителями, та побачити, як навчаються їх діти;
- 2) регулярний контакт вчителів та батьків через засоби електронного зв'язку та особисті зустрічі;
- 3) спільна праця над шкільними проектами, до яких залучаються як учні так і їхні батьки;
- 4) батьківські збори, які надають можливість вчителям пояснити батькам учнів програми та ознайомити їх з очікуваними результатами навчання;
- 5) сприяння засвоєння матеріалу домашнього завдання або самостійної роботи школяра вдома за підтримки батьків.

Важливо, щоб взаємодія між батьками та вчителями була побудована на співпраці та взаєморозумінні, завжди ставлячи інтереси дитини на перше місце. В НУШ одним із засад є педагогіка партнерства. Батьки та вчителі мають стати рівноправними партнерами в освітньому процесі з однаковими цілями для найкращого результату.

В багатьох європейських країнах дотримуються концепції педагогіки партнерства, адже тільки в такому середовищі можна розвивати дитину, зокрема учня молодшого шкільного віку як самостійну, неповторну особистість.

Сучасна ситуація у сфері виховання потребує створення нової, більш ефективної системи соціально-педагогічного супроводу сім'ї, побудови нових відносин між інститутом сім'ї та освітніми установами. Організація та-

кого процесу вимагає глибокого осмислення сутності змін, що відбуваються в суспільстві, узгодження позицій, вироблення концепції, яка приймається педагогічною та батьківською спільнотою.

Список використаних джерел

1. Артемова В. Історія педагогіки України: Підручник. К.: Либідь, 2006. 424 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.
3. Ковальчук В.А. Освітньо-виховні системи загальноосвітніх закладів: навч.-метод. посіб. Житомир, 2016. 120 с.
4. Сухомлинський В. О.. Вибрані твори: в 5 т.; [редкол.: О. Г. Дзевєрін (голова) та ін.]. Київ: Рад. шк., 1976. Т. 3: Серце віддаю дітям; Народження громадянина; Листи до сина. 1977. 668 с.

ПАЗЮРА Н.В.

Національний авіаційний університет, Україна

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ У ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІКИ В КИТАЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

За останні роки в таких країнах як США, Австралія та Китай спостерігається збільшення кількості вступників до програм підготовки докторів філософії у галузі освіти (педагогіки) після отримання вищої освіти. Такі програми можуть пропонуватися факультетами /департаментами університетів педагогічної освіти або іншими факультетами пов'язаних дисципліни (наприклад, математики чи англійської мови) (Wilson, 2006).

Зазначимо, що сьогодні науковці в дослідженнях недостатньо уваги приділяють процесу навчання аспірантів у галузі педагогіки та проблемам, з якими вони стикаються в цьому процесі (Yuan, 2014). Також, проводиться недостатньо досліджень питань професійної підтримки та керівництва їхнього навчання, а також їхньої готовності до подолання різноманітних проблем у майбутній професійній діяльності. Як стверджує Зейчер (Zeichner, 2005, с. 123), «особлива відповідальність» закладів вищої освіти полягає «у підготовці нового покоління викладачів». Тому, на нашу думку, важливим видається всебічне вивчення процесу навчання докторів філософії в галузі педагогіки (освіти), з метою формування міцної основи для їхньої подальшої професійної кар'єри.

Система педагогічної освіти в Китаї охоплює педагогічні коледжі та університети, а також класичні коледжі та університети (з сильною орієнтацією на педагогічну підготовку, включаючи факультети різних дисциплін, напри-

клад, англійської мови, математики та фізика тощо) (Wang, 2013). Наше дослідження показало, що відмінність програм підготовки докторів філософії з педагогіки в КНР у порівнянні з західними країнами, полягає у акценті на практичній підготовці, оскільки більшість аспірантів не мають досвіду роботи у закладах освіти. Як зазначає Ван (2013), без досвіду практичної діяльності, цим аспірантам може бракувати систематичних знань про їхню професійну роботу, таким чином, створюючи для них необхідність постійного удосконалення своїх професійних знань і компетентностей. Водночас, відповідно до тенденції маркетинга вищої освіти в Китаї (Mok, 2007) все більше університетів, включаючи класичні університети, дещо переносять акцент з теоретичної підготовки на практичну орієнтацію програм (Wang, 2013).

Так, крім викладання в школі, майбутні доктори філософії в галузі педагогіки (освіти) китайських університетів беруть участь в спільному дослідницькому проекті, ініційованому відділом аспірантури. Проекти, за участю викладачів університетів та групи вчителів місцевих шкіл, спрямовані на вдосконалення навичок практичної діяльності майбутніх вчителів та сприяння їхньому професійному розвитку. Аспіранти, які брали участь у серії проектних заходів (наприклад, групові зустрічі та семінари), під час яких вони спостерігали, як досвідчені педагоги проводили колективну рефлексію діяльності та знайомили з методологією проведення досліджень. Вони також виконують дослідження в різних школах, таким чином, зробивши внесок у вивчення професійної діяльності вчителів.

Отже, практична частина програм майбутніх докторів філософії забезпечує не лише адекватну практичну підготовку та підтримку майбутніх педагогів, а і відповідно, пропонує їм позитивний досвід та комплексний підхід до навчання на програмах докторів філософії. Таким чином відбувається формування розуміння особливостей майбутньої роботи та готовності до вирішення практичних завдань професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Mok, K. H. (2007). Questing for internationalization in Asia: Critical reflections, *Journal of Studies in International Education*, 11, 433-454. <http://dx.doi.org/10.1177/1028315306291945>
2. Yuan, R. (2014). Learning to become teacher educators: Testimonies of three PhD students in China. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(1). Retrieved from <http://ro.ecu.edu.au/ajte/vol40/iss1/6>
3. Wang, Q. (2013). From a language teacher to a teacher educator: What knowledge base is needed? Paper presented at the Fifth National Conference on Foreign Language Teacher Education and Development, Guangzhou, China.
4. Wilson, S. M. (2006). Finding a Canon and Core Meditations on the Preparation of Teacher Educator-Researchers. *Journal of Teacher Education*, 57(3), 315-325. <http://dx.doi.org/10.1177/0022487105285895>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>